Ч. 67 | Неділя 23 марта (4 цьвітня) 1897. | Рік VII

Виходить у Львові що дна (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Ільона і в ц. к. Старостках на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи парляментарні.

З Відня телеґрафують до „Руслана“: Нині (2. цьвітня) уконституовав ся „Славяньский християньско-национальний Союз“. Приступили до него: Руский клюб, Словінцї, Хорвати і чеські клерикали. Клюб числить 36 членів. Предсїдателями вибрані: Барвіньский, Булят і Шуштерчіч.

Криза кабінетова.

Нині наспіла з Відня слїдуюча коротка депеша: В кабінетї ґр. Баденї'го настала криза, о залагодженю котрої не можна нині нїчого певного сказати. Засїдане Палати послів визначене на нині для вибору президиї відрочено до втірка.

До Czas-у доносять з Відня: Положене політичне запутане з причини трудности яка настала при утвореню більшости парляментарної. Правительство не хоче, щоби була утворена більшість з повним виключенем німецких лїбералів, а становище сих послїдних есть доси неясне поминаючи вже просто опозицийних Німців ческих і зближених елементів з поза Чехії. Нині рано (дня 2 цьвітня) відбуло ся засїдане ради міністрів, а відтак ґр. Баденї був на довшій авдиенциї у Є. Вел. Цїсаря.

До тої самої ґазети доносять під датою 2 цьвітня: Нині в полудне зібрали ся предсїдателї всіх клюбів Ради державної на конференцию в справі вибору президиї Палати. В конференциї взяли участь: Яворский, Енґель, Єнджейович, Кайцль, Промбер, Людвіґсдорф, Діпавлї, Ебенгох, Люеґер, Фалькенгайн, Пальфі, Лупул, Бартолї, Дашиньский і Штайнвендер. Після вісти N. W. Tagblatt-у просив ґр. Баденї зібраних, щоби з огляду на наставшу кризу в кабінетї перервали нараду.

N. W. Tagblatt доносить, що ґр. Баденї скликав раду міністрів, щоби остаточно ухвалити, чи цїлий кабінет, чи лиш часть має подати ся до димісиї. Дальше мала розслїдити ся ситуация, чи ґр. Баденї має взяти ся до реконструкциї кабінету і утворити клерикальну більшість. Згадана ґазета здогадує ся, що ґр. Баденї не проявляє охоти управляти з „клерикальною“ більшостию. Хибним есть здогад, що Молодочехи не приступлять до „клерикальної“ більшости, бо Молодочехи за цїну язикового розпорядженя заявили готовість вступити до кождої, якої небудь більшости.

Vaterland доносить: Криза кабінетова істнує рішучо: Цїлий кабінет подав ся до димісиї. Ґр. Баденї одержав мабуть поручене утворити новий кабінет.

Fremdenblatt доносить: На конференциї предсїдателїв клюбів заявив ґр. Баденї, що настала криза мінїстерияльна. Та сама ґазета поміщає вість, одержану з кругів парляментарних, що авдиенция ґр. Баденї'го у Цїсаря мала на цїли вручене просьби о димісию цїлого кабінету. До тої самої ґазети доносять з Праги, що тепер ходить о утворене більшости без лїбералів, внаслїдок чого реконструкция кабінету есть конечною. Розійшла ся чутка, що мінїстри Ґавч, Ґлянц і Ґляйспах мають уступити.

Цікаві суть вісти, які подає N. fr. Presse. Ся ґазета каже, що причиною димісиї кабінету есть та обставина, що ґр Баденї не хотів утворити більшости з партий виключно реакцийних. Коли Цїсар, що есть річию імовірною, не прийме димісиї, будуть робити ся на ново заходи в цїли утвореня більшости з партий поступових. Коли би й та комбінация розбила ся, як загально припускають, то ґр. Баденї подасть ся тогди знову до димісиї, евентуально утворить більшість з партий правицї лиш на виразне бажане Корони.

N. fr. Presse довідує ся з добре поінформованого жерела, що Баденї хоче за помочию димісиї узискати вільну руку також супротив Молодочехів. Коли ґр. Баденї одержить місию утвореня нового кабінету, в такім случаю зробить нову пробу зложеня більшости з німецких лібералів, Чехів і Поляків, при чім не буде звязаний приреченем виданя розпорядженя язикового. О виступленю з кабінету самого Ґавча і Ґляйспаха нема тепер бесїди. Безпроволочно розпочалась би акция в цїли переведеня ческо-німецкої угоди.

До Czas-у доносять під датою 2 цьвітня: Засїдане Палати послів відрочено до 6 цьвітня. Того дня наступить вибір президиї. Кабінет подав ся до димісиї. Цїсар приняв димісию і уповажнив ґр. Баденї'го утворити нове мінїстерство. Настане часткова зміна кабінету; до нового кабінету мабуть не війдуть: Ґляйспах і Ґавч.

Що-до вибору президиї Палати послів, то річ так стоїть: Всї славяньскі і консервативні партиї а також антисеміти заявляють ся за

6)

ГОРБАТИЙ.

(З польского — повість Иосифа Корженьовского).

(Дальше).

Так минали лїта. Пан Януш марнів, старів ся, ставав що раз слабшим на тїлї і смирнїйшим на души, жінка товстїла, ставала чим раз певнїйшою себе, чим раз більше гостинною, набувала все більшого впливу і в сусїдстві і дома; дім ставав отвертїйший і гучнїйший, чим раз більше ріжний від того, як его собі устроїв пан Януш, а тимчасом дїти росли, розвивали ся, однако з тою ріжницею, що не під одним дахом, бо Мариян все виховував ся на фільварку, а Каспер і Кльотильда під оком вітця і матери. Дармо наставав пан Януш на то, щоби его найстарший син мешкав разом з другими дїтьми, щоби нїхто між тамтим і тими не робив ріжницї і щоби дїти самі, привикши до себе, научили ся взаїмно любити ся і по братьному з собою поступали. Ті его наміри не мали не лиш нїякого успіху, але противно викликували бучі, з яких одну ми вже бачили, а котрі часто повтаряли ся. Отже не вільно було бідному горбієви приходити на паньскі покої, коли хотів, а приголомшений отець щоби побачити сина, мусїв іти на фільварок, що лежав далеко від двора з усїми господарскими будинками. Однако та обставина вийшла на добре нашому героеви. Отець бо, коли вже раз там пішов, сидїв кілька годин, бавив ся з хлопцем, учив его читати і писати, рисував ему голови, конї і дерева і тїшив ся, що горбатий хлопець показував дивні спосібности, читав знаменито, писав гарно і поправно, а до оловця і рисунків показував таку охоту, що дуже добре копіював нарисовані батьком взірцї, а навіть вдавав їх лекше і частїйше, як сам пан Януш, котрий любив рисунок, бавив ся ним в своїй самотї і колись цїлком не зле рисував.

Мимо того дїти знали ся між собою, Каспер і Кльотильда знали, що то їх горбатий братчик і нераз просили матїр, аби ему позволила прийти і з ними бавити ся. Панї Цїшевска вволювала просьбу своїх дїтий, позваляла Мариянкови приходити і перебувати з ними, тілько ж та уступка робила ся лише для двох цїлий. Хоч пан Януш позваляв робити жінцї дома, що їй сподобало ся і вивертати его лад і порядок, хоч давав їй гроший на ріжні видатки, яких давнїйше цїлком не робив, то однако господарство грошеве полишив виключно собі і не дав собі видерти того нїякими штучками анї нїяким насильством. Тому, коли панї Цїшевска потребувала фондів, або на справлене якої несподїванки сусїдам, або на осмотрене новою одежию пана Ксавера, словом на яку небудь вигадку, що зродила ся в еї голові, тодї прикликувала Марияна, поводила ся з ним як найлїпше, часом при вітци погладила, назвала: моя дитино і т. ин. Пан Януш такий був тим утїшений, такою перенятий вдячностию для своєї жінки, так отвирав їй свое серце, що анї оглянув ся, як заразом отворив і скринку з грішми. Але коли гарна сумка, понад звичайний буджет, опинила ся вже в руках жінки, зникав Мариян з комнати, его віддалювано від товариства з дїтьми і відсилано аж до дальшої потреби знов на фільварок. То була одна цїль, котра панї Цїшевскій звичайно удавала ся. Друга цїль була для неї о много важнїйша, о много ширша і без порівнаня менше честна. З хитростию і терпеливостию кітки чатувала та проворна женщина або на запис маетку для себе, або бодай на відсаджене Марияна від рівного подїлу з иншими дїтьми. Коли на підсувану ему гадку що-до першої справи пан Януш полишив ся цїлковито глухим, порішила цїлою силою перевести друге. Бідний горбій служив і тут за орудие. Часами велїла ему прийти і бути з дїтьми, але так уміла повести їх забавою, що хлопцї посварили ся; часом Каспер, що уважав себе за щось лїпшого, ударив Марияна, а той як старший і сильнїйший віддавав ему в трое тілько; раз навіть добре побив его з мести за якесь обидне слово, котрим молодший брат, видко научений і підущений, покривдив его небіжку матїр.

Тодї починало ся нарікане, плач, нервові напади. Пан Януш брав ся за голову, висилав сам сина на фільварок, а жінка, користаючи з обуреня чоловіка, піддавала ему за кождим разом ту гадку, що повинен зробити якийсь розпорядок, завчасу призначити щось Мариянови, щоби мав з чого жити, аби на случай смерти чи еї чи его, чи обоїх родичів не полишили ся дїти так ріжні і незгідні з собою на ласцї найстаршого брата, бо він вказуючи вже тепер таку завзятість і таку погану вдачу, певне їх скривдить. Пан Януш, аби позбути ся еї влїзливости обіцяв, що погадає о тім;

дром Катрайном, але й бар. Атемс має поважну громаду послів за собою, так що рішалоби вибір лиш кілька голосів. Першим віцепрезидентом став би Абрагамович, а другим мабуть др. Кайцль. Однакож може бути, що будуть утворені ще дві віцепрезидентури, так, щоби всї більші партиї були заступлені в президиї.

До Bohemi-ї пишуть з Відня. Коли би посли нїмецко-поступові і лїберальна ческа посїлїсть внаслїдок розпорядженя язикового для Чехії, перейшли до опозициї, то більшість парляментарна могла би тогди настати лиш при помочи партиї католицкої. Наслїдком того була би димисия мінїстрів Ґавча і Ґляйспаха, підчас коли уступлене мінїстра краєвої оборони Вельзерсгаймба, о котрім говорять в кругах полїтичних, було би спонукане виключно лиш розпорядженєм язиковим.

Новинки.

Львів дня 3-го цьвітня 1897.

— Іменованя. Є. В. Цїсар іменував приватного доцента ґрдра Юрия Мицельского надзвичайним професором історії штуки на краківскім университетї.

— П. Евгенїй Тресньовский, родом зі Щирця, одержав на краківскім университетї степень доктора медицини.

— Рух зелїзничий. Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує: Дня 1-го с. м. вискочила з шин льокомотива в часї пересуваня на стациї в Янові. З тої причини не міг бути випущений з Янова мішаний поїзд ч. 3252.

— Нещастна пригода. О годині 9-тій рано передвчера візвано стацию ратункову на площу будови під ч. 44 при ул. Сикстускій у Львові, де в пивници невикінченої ще каменицї найшли робітники непритомного муляря Сильвестра Рисяка. О скілько з дотеперішного слїдства виходить, упав Рисяк імовірно ще попередного дня з висоти другого поверха, на котрім працював, до тої пивницї і потовкши ся та стративши притомність, лежав там цїлу добу. Нещастного відіслано до шпиталя. Лїкарі сконстатували у него сильне потрясене мозку.

— Ювілейна вистава у Відни. В честь 50-лїтного ювілея панованя Цїсаря Франц-Йосифа I. буде на другий рік уряджена у Відни вистава різнородних приватних і публичних уряджень, що мають на цїли добро і ґаразд суспільности (Wohlfahrts-Ausstellung). Запросини до участи в тїй виставі одержала також рада міска у Львові. Вистава буде подїлена на 11 секций; предсїдателем одної є п. Давид Абрагамович. До запросин долучено і квестионар, що обнимає такі рубрики як: обем міста, улицї, канализациї, водопроводи, шпиталї, заосмотрене убогих і т. п. В справі участи міста Львова в ювілейній виставі буде нараджувати ся рада міска на одним з найблизших засїдань.

— Скритоубийство і грабіж почтового ваґона. З Берна швайцарского доносять о такій пригодї. Дня 2 цьвітня, коли зелїзничий поїзд в'їхав на стацию, найдено в почтовім ваґонї кондуктора почтового убитого вистрілом з револьвера, а всї почтові посилки і листи були розпечатані. Злочинець допустив сь убийства в часї їзди між Льозаною а Берном. Він мусїв мати при собі і ключ від ваґона, бо двері були замкнені, коли поїзд станув на стациї. Зрабовано всего 300 франків. Доси не вислїджено убийника.

— Сьміла крадіж лучила ся в надвірній ґалериї пештеньскій. Якийсь злодїй виніс звідтам славний образ Мурілля, що представляє сьв. Йосифа з Дитятком Ісус, а заступив его безвартістною копією. Шкода виносить 30.000 зр.

— Катастрофа в копальни. Вроцлавский General Anzeiger доносить, що в копальнях вугля коло Забржа вибух опогди в наслїдок експльозиї ґазів сильний огонь. В огни погибло шість осіб, а між ними і властитель копальнї. Пожар до вчера не був погашений.

— Робота еміґрацийна аґентів. Півурядова будапештеньска ґазета Pester Lloyd пише в тїй справі: „Про дїланя аґентів еміґрацийних подає Budapesti Hirlad нові дані. Фірма Leo Turbachi (має бути певне — Турбацкий — *Ред.*) in Ancona, via del comune 16, засипає північно-угорскі громади листами, в котрих вабить селян до еміґрациї. В послїднім часї попав в руки властий лист тої фірми, в котрім Турбакі обовязує ся за два ґульдени вистарати папери потрібні до еміґрациї. „Я знаю судию в Угорщинї, котрий за таку суму виготовлює всї документи і заосмотрює печаткою урядовою“ — так стоїть в тім листї. Впрочім Турбакі є видаленим з Угорщини, оден з его найрухливійших аґентів, Франц Маркович в Ішка, що-йно відсидів кару чотиромісячної вязницї за подібні дїланя. Згаданий лист Турбакіого предложено мінїстрови справ внутрішних. Тепер поступить ся в дорозї дипльоматичній против торговля душ. Таке пише Pester Lloyd, а від себе ми додамо, що Лев Турбацкий, перед двома роками академик у Львові, почав був в часї еміґрациї наших селян до Бразилиї „помагати“ їм порадою, відтак їздити з ними до Італиї в роли провідника, аж попав у вязницю слїдчу у Львові. За-для браку доказів випущено его по кількох місяцях на волю і він зараз виїхав до Італиї, та там, як видко, під фірмою „Leo Turbachi“ торгує рускими душами.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Добрі ради.

☛ **Треба всему знати вартість та уміти борзо і певно обрахувати цїну тої вартости.**

Оповістки.

— Вина медово-овочеві на продаж. Маю на продаж афиняк роблений способом проф. дра Цїсельского з афин і меду без додатку спіритусу, в смаку приятний, дорівнуючий добротї звичайного червоного вина столового, напиток здоровий, котрий може заступити червоне вино особливо тим, що потребують его для скріпленя сил. Продаю до 5 лїтрів по 60 кр. При закупнї 10 лїтрів нараз числю по 55 кр., а понад 10 лїтрів по 50 кр. Висилаю в хороших гуцульских барилках, могучих опісля придати ся до домашного ужитку. Менше як 3 лїтри не висилаю. Маю ще дуже добрий малиняк, ожиняк і ґоґозняк (брушничак); можу однакож служити ними ще лиш о стілько, о скілько стане запасу. Адреса: Климентий Шлемкевич, в Підгайчиках пос. почта Коломия.

— Печі кафлеві і кафлї на печі виробляє і продає Володимир Стадниченко в Коломиї ул. Колїйна. Також хто би хотїв заложити собі робітню кафлїв і навчити ся тї виробляти, навчити ся складати потрібні поливи на кафлї і инші вироби гончарскі, набути потрібні моделї і форми до виробу кафель або купити по пристушній цїнї, нехай удасть ся під повисшою адресою. Також хто хоче заложити у себе цегольню, гончарню або вироби дахівок і кафель, а хотїв би знати, чи має до того відповідний материял (глину) і потребує поради та інформациї, хто хоче знати, кілько буде коштувати введене в рух котрої із тих галузий промислу глиняного, тому уділяє на жадане раду і поміч підписаний: *Володимир Стадниченко*, в Коломиї, ул. Колїйна.

— Вартість, цїна і обрахунок. У всякій господарцї за мало ще уміти лиш господарити, мати духа підприємчивости і братп ся до якогось дїла. Треба ще знати ся

але коли розважив собі, як несправедливий був би такий поступок, коли зміркував злі наміри жінки і способи, якими она до них доходила, дрожав на саму гадку такого покривдженя дитини, котру вже сама природа скривдила і нїколи чогось такого не робив. Однако, щоби відобрати жінцї причину до напастованя его і не гадати вже о тім, на що его совість і вітцївска любов обурювали ся, завіз Марияна, що мав вже тодї дванайцятий рік, до Лукова і там умістив его в окружній школї, на той час дуже славній.

V.

В тім затишнім місточку, де тілько честних і пожиточних людий побирало науки, де пізнїйше, коли ту школу перемінено на ґімназию, научало молодїж тілько визначних ревностию і спосібностями учителїв, розвинув ся також достаточно і наш герой в своїм напрямі. Там зараз від початку его побуту, полюбили его учителї, що цїнили в нїм працю і великі спосібности, там також задля свого калїцтва почав зазнавати тих прикрих приключок, того кепкованя і насьмішок, котрі відкривали єму злу сторону людскої вдачі і заостряли его взір на добачуванє моральних хиб і горбів у тих, котрі видїли лише горб на его плечах. То вплинуло на него так, що виробило острість в поведеню, але цїлком не зіпсувало его серця. Провидїнє, що опікує ся кождим слабим і упослїдженим єством, дало єму там приятеля, що солодив прикрости і спосібного учителя, що рішучо причинив ся до его артистичного званя. Під впливом тих двох люблячих сердець, упослїджений фізично хлопець, чи то з відрази до своєї власної статп і з бажаня відвернути гадки від форм свого тїла, чи з добродїйства природи, що немов, аби его потїшити в калїцтві, вливає в него замилуванє красоти, полюбив удатність форм у всїм і зараз від першої молодости ґлядав єї і цїлою душею горнув ся до неї, чи показувала ся она єму в людскім лици чи в природї, чи в дїлах штуки.

Тим неоцїненим для Марияна чоловіком був учитель рисунків в Луківскій школї, пан Анзельм Ленчицкий, а тим его приятелем, син его Гнатко, рівного віку з Марияном і товариш в одній з ним клясї. Той пан Анзельм, чоловік дуже опущений, затабачений, брудний, що не встидав ся нї дїравого сурдута, нї шиночку, до котрого часом по школї вечером заглядав, був перенесений до тої затишної школи за той неохайний вигляд і наліг, котрий в нїм власть добачила. Однако був то великий любитель свого званя, невтомимий учитель, дуже спосібний рисівник, що знав ся на малярстві і знаменито підправляв старі, знищені малюнки, котрі цїнив над всьо. Сам цїлком не бавив ся кистию і нїчого не малював; але знаючи всї тайни штуки, був одним з тих талантів, котрим природа дала всї услівя артиста, крім творчої сили — котрі можуть знаменито вказати, як робити, але самі нїчого не роблять — а котрі можна прирівняти до тих придорожних стовпів з написом на руцї, що дуже добре показують, куди треба іти, але самі стоять на місци.

Пан Анзельм скоро замітив великі спосібности в горбатім ученику першої кляси, звернув на него особливу увагу, привязав ся до упослїдженого хлопця і привязав его до себе, учив его не лише в школї але і дома, так що до трех лїт Мариян, котрому то виключне занятє рисунками цїлком не перешкаджало в науках, був першим рисівником в цїлій школї, що умів відрисувати не лише кождий взорець з найбільшою точностию, але й досить добре рисувати з природи, чи то похилений луківский дворок, в котрім мешкали студенти, чи будку, де сидїла стара і оріґінальна жидівка з булками, чи дїда, що кождого рана сидїв на сходах перед церквою, брав від студентів податок в видї кусників булок, оставших їм від снїданя і заєдно зачинав молитву, а нїколи єї не кінчив; чи вкінци самого свого учителя, як ішов до школи в дїравім сурдутї, з рисунками під пахою і в шапцї зсуненій на зад голови. Таких образків і дрібнїйших рисуночків: столів, крісел, столового начиня, шаф, дверий напів отвертих, книжок порозкиданих без ладу на столї, словом найріжнїйших предметів, робив Мариян множество, бо невтомимий і урадуваний его поступом учитель, не давав єму відпочинку і приучував его переводити кожду недїлю і сьвято з оловцем в руках і не гордити нїяким предметом, котрого перенесенє на папір і поставлене так, аби не падав, не хилив ся, коротко кажучи, аби був таким як в природї, уважав тяжкою штукою, що потребує незвичайної вправи.

Коли пан Януш, що для домашного спокою не брав сина на вакациї, відвідав его в Лукові, зачудував ся і утїшив ся его поступом. За радою і намовою пана Анзельма поїхав звідтам просто до Варшави і закупив кілько лише міг найти що найлїпших голов, рук, ніг і цїлих фіґурок та додавши ще до того вибір взірців, вислав то всьо в одній величезній пацї до

на вартости чогось та уміти борзо і певно оцїнити і обрахувати цїну якоїсь річи. А що-ж то вартість? Коли якась річ придатна до ужитку, то кажемо, що она має **вартість**. Чим більша придатність якоїсь річи, тим більша єї вартість. Коли якась річ служить лиш до ужитку, то кажемо, що она має **вартість ужиткову**. Коли якась річ придатна лиш до заміни, то кажемо, що она має **вартість замінну** (н. пр. банкнот; кусник паперу не придатний до ужитку, а прецї має вартість, бо можна его за що небудь заміняти). Якась річ може наконець мати вартість лиш длятого, що она комусь подобає ся, що єї хтось любить (н. пр. цьвіти); кажемо тогди що она має **любительну вартість**. Кождій такій вартости треба знати цїну. А що-ж то цїна? Скількість гроший, які треба дати за якусь річ, називаємо звичайно **цїною**; цїна єсть то вартість річи означена грішми. Чим більша вартість річи, тим більша цїна; чим більше попитують за такими річами, тим більша цїна; чим більше подають таких річий (подаж) н. пр. на продаж, тим менша цїна. Коли цїна виходить із загального руху торговельного, то кажемо, що она єсть **загальною**. (Збіже н. пр. або худоба платить ся по такій а такій цїні, бо так платять всюди). Коли же якась річ має свою окрему вартість (н. пр. хата длятого, що стоїть в краснім місци), то і цїна єсть тогди **окремішна**. Дальше, може бути **цїна торгова**, т. є. така, яку установлять собі люди самі на торзї. А що то єсть торг? **Торг** то купно і продаж, а місце, де торг відбуває ся, називаємо **торговицею**. Часом замість сказати „торговиця" кажемо також „торг", бо хто буває на торзї, буває і на торговици. Торговиця, де продають і купують цїнні папери, називає ся **біржею** (від француского слова bourse чит. „бурс"; по нїмецки Börse, по анґлїйски Exchange читає ся „чендж". Єсть то звичайно якийсь великий будинок в місті). Торгова цїна для вартістних паперів, продаваних на біржи, називає ся **курсом**. Цїна вартістного паперу може бути також **поіменною** або **номінальною**, коли за него дають і беруть тілько, кілько на нїм написано. Після сеї цїни оцїняють ся всї вартістні папери, дальше може бути **цїна натуральна**, коли она виходить із звичайного руху торговельного, або **цїна штучна**, коли хтось пустить якусь поголоску і тим збільшить або зменшить цїну. **Таксальною** або **сталою цїною** називаємо таку, котру не вільно уменшати або збільшати. Тютюн н. пр. і сіль продає ся по сталїй цїні. Наконець **цїна лїміто** або **обнижена цїна** єсть тогди, коли щось продає ся без вчислювання собі свого заходу і видатку. — З того видимо, як всїлякі можуть бути цїни і як важна річ, щоби їх уміти собі обрахувати, значить ся, цїнити якусь річ. Господар установляючи цїну на якусь річ, або оцїняючи вартість якоїсь річи мусить насамперед зважати на то все, чого потреба було, щобу ту річ виробити, отже: сирий материял (або насїнє), роботу коло ґрунту, видаток на робітника або на худобу, час і т. д. Коли то все порахує собі, то обрахує з того насамперед **цїну накладову** свого добутку; відтак мусить він зважати, яка єсть загальна цїна, а яка торгова і після того вимір- кує, по якій би цїнї єму щось продати, а наконець яка може бути найнизша цїна, по якій він може щось продати без страти. Цїну ґрунту або хати мусить він обраховувати з **видатности**, значить ся мусить знати, кілько єго ґрунт дає єму чистого зиску. Припустїм, що якийсь ґрунт дає єму чистого зиску 50 зр., то він мусить собі тогди так подумати: якого треба би капіталу, щоби я з него мав 50 зр. річно чистого зиску (рахуючи, що 100 зр. дають 5 зр. проценту)? Рахунок такий: кілько пяток в 50 зр. тілько разів по 100 зр. або 1000 зр. дало би річно 50 зр. чистого зиску. Отже цїна ґрунту 1000 зр.

— **Робота в садї, городї і коло цьвітів в цьвітни.** Перша робота в сїм місяци єсть саджене дерев і корчиків овочевих. Можна ще також в першій половинї місяця, доки ще не дуже тепло, пересаджувати деревця в садї з одного місця на друге. Друга пильна робота єсть копанє в городї, бо вже найвисша пора засївати насїнє, котре потребує богато часу, щоби зійшло. Також треба прилагодити грядки під розсаду. В садї треба дерева доокола пня широко обкопати, а при сїй нагоді можна ще погноїти. Гноїти можна чим хто має. Найлїпше було би гноївкою додавши до неї вапна або попелу. Гноїти треба не близько пня, але подальше від него, так далеко, як сягає галузє дерев. Насамперед треба погноїти, а відтак скопати. В городї треба приготовити грядки під довго сходячі ростини як: петрушку, цибулю і т. д. З початком сего місяця можна ще закладати грядки під шпараґи. Пізнїйше треба садити насїнні висадки і сїяти ростини, котрі не можна пересаджувати як горох, шпінат і т. п. Шпінат сїє ся рядками на 15 центиметрів одна від другого; горох рядками на 30 центим. один від другого. Щоби мати раннї бараболї треба їм дати скільчити ся в теплім місци, а відтак садити трохи глубше; щоби не потерпіли від приморозків треба їх трохи вкрити гноєм. Цьвіти вазонкові повинні вже тепер стояти на вікнах до сонця, а коли теплий день, треба вікна отвирати. Також треба їх виставляти на теплий дощ, а при кінци місяця треба їх, скоро буде можна, виставляти на двір. На вечер треба їх знов заносити до хати. Молоденькі ростини з насїня треба пересаджувати по кілька до одного вазонка та держати в замкненій комнатї і аж по якімсь часї виносити на двір.

— **Правила для управи ячменю.** На відчиті в господарскім товаристві в Дрезднї поставив проф. др. Меркер слїдуючі правила що-до управи ячменю: Ячмінь найлїпше сїяти по цукрових бураках, а відтак по бараболях; землї по ростинах, що збирають азот, як н. пр. конюшина, вика, ріпак, люпін і т. п., ячмінь не любить. Поле під ячмінь треба старанно і добре обробити, валками не прибивати. Безпосередної, дуже глубокої орки ячмінь не любить; особливо не треба глубоко орати в легкім ґрунтї. Лиш вимково можна під ячмінь сьвіжо гноїти; на сьвіжім погною буває ячмінь що-до доброти майже завсїгди пліхший. Взагалї треба зважати на то, щоби давати мало азотового погною, але за то в легкім ґрунтї більше томасівки. Каініт також добрий. На броварний ячмінь здалий лиш дворядковий. Найлїпший ячмінь єсть ганнацкий і словацкий; він удає ся найлїпше в легкім ґрунтї. Не треба сїяти за рідко, бо тогди він пускає бічні стебла, на котрих зерно єсть пліхше і плоске. Найлїпше сїяти 120 кільо на лїпшім ґрунтї а 150 кільо на ґрунтї легкім. Конюшини в ячменї не треба сїяти, а коли вже конче, то хиба комушку звичайну (Anthyllis vulneraria, Wundklee). Жати ячмінь треба аж коли добре доспіє, а не коли лиш пожовкне. Молотити треба як найскорше.

— **Як насаджувати курки?** Неодна господиня жалує ся на то, що під квочкою знайде ся богато запортків, а не знає чому то так. Причина тому така, що під квочкою за богато покладків. Треба отже підкладати лиш тілько, кілько квочка може вигріти, 9 до 11 після величини квочки. Коли єсть більше, 15 до 18, то квочка заєдно їх мішає, але не може всїх добре вигріти і остаточно з богато покладків буде 3 або 4 куряток; коли-ж єсть менше, 9 до 11, то буде що найменше 7 до 8 куряток. Добре би також було, щоби роблено для квочок окремі коші, так, як то роблять в инших краях. Такий кіш виглядає так як н. пр. маленька будка для пса з гори заокруглена; з переду та будка має отвір з порогом, а задна стїнка єсть до більшої половини заплетена. Зверха на будцї єсть ушко. Коші такі суть дуже догідні а виріб їх міг би стати ся жерелом доходу.

Телеґрами.

Відень 3 цьвітня. На весняну параду войскову, котра відбуде ся дня 22 с. м. прийде нїмецкий цїсар на спеціальне запрошене Є. В. Цїсаря Франц Йосифа. Приїзд наступить дня 21 а відїзд 22 с. м.

Атини 3 цьвітня. Вість, що король грецкий має виїхати на границю єсть передвчасна.

Льондон 3 цьвітня. В Палатї послів заявив Курзон, що анґлїйский адмірал дав знати, що адмірали европейскі зажадали від своїх правительств по три гірскі пушки. Правительство не знає, чи котра держава крім Росиї то вже ухвалила. Росия має вислати гірску батерию.

Розбишаки на рицї Місісіпі. Повіст з житя американьских полїтуків в перекладї К. Вербенка, вийшла осібною книжкою (609 стор. друку) і продає ся по цїні 80 кр. в книгарни Ставропигійскій, тов. ім. Шевченка і у накладця К. Паньковского.

За редакцію відповідає: Адам Креховецкий

Лукова. Аж тепер відкрило ся Мариянови нове поле науки. Одну голову, одну руку, одну фіґуру мусів двайцять і трийцять разів вирисувати в ріжних положенях і з ріжних сторін, що раз скорше і сильнїйше, затїнювати вуглем живо і точно, але так, щоби та робота лише учила его, де збирає ся тїнь, як на площинї творять ся випуклости, але щоби не забирала богато часу і не зуживала сил на непотрібних викінчуванях і точках. В таких руках і на такій дорозї був наш герой.

Тимчасом его брата Каспера виховував дома і під оком матери ґувернер Француз, назвищем Альберт де Лямбіно, а Кльотильду ґувернантка, також Француска панна Зое Карель.

Ґувернера роздобула панї Цїшевска аж в р. 1832 і то з великим трудом і по довгім жданю, писаню і їзджению до Варшави і назад, бо він славний ґувернер і автор книжки, написаної на горячі просьби дам польским стихом, а обіймаючої правила доброї вимови француских слів, не був нїколи без доброго місця. Панну Карель дістала лекше і вже давнїйше, хоч мусїла також переплатити, бо та панна, славна знаточка музики, дуже високо себе цїнила.

Отже під такою управою було виховане дїтий панї Цїшевскої. Оно відбувало ся дуже легким способом і нї дїти нї учителї не ломали собі голови та не пріли від трудів. Всьо кінчило ся на розмові, на диктованю і на виучуваню на память малого числа виїмків. Відомости з наук природних доповнювали ся на проходах і на кінних переїздках, на ловах і на ріжних прогульках, часто навіть вечірних і досить пізних, де Каспер, що зачинав вже сімнайцятий рік, учив ся пізнавати небозвід і познакомлював ся зі звіздами. Відомости з історії і француской лїтератури доповняли ся читанєм творів, котрі тодї славили ся, а які панї Цїшевска спроваджувала для себе і для пана Ксавера. Їх читав також і пан Лямбіно і потайки давав їх свому ученикови, котрий знов потайки передавав паннї Карель, а від неї викрадала їх вкінци і Кльотильда.

З того легко пересьвідчать ся читателї, як розвинув ся любимець матери, коли дійшов до вісїмнайцятьох лїт і як розвинула ся панна Кльотильда, коли зачинала шіснайцятий рік і коли набиту передчасними гадками голову почала прибирати довгими кучерями. Пан Януш хоч там не одержав основного вихованя, але памятаючи на свої пустоти в пруских часах і на їх наслїдки, впрочім доповнивши своє образованє читанєм добрих книжок в часї самітного житя, бачив зі смутком, що єго дїти нїчого не уміють, що научили ся лише гарно і сьміло балакати; що полюбили дармованє, гостинни, забави; що дочка надто вчасно задумувала ся, завертала очима в танци, охотно розмавляла з мужчинами і в справах серця обявляла рішучі і сьміли постанови; що син лиш байдаки бє, заїзджує конї, не гадає о нїякій пожиточній роботї та не годен навіть посидїти над нею пів години, коли отець заставив єго до неї. До тогож був в розмові з паннами гладкий і любив, особливо з такими розмову і шепти, о яких пан Януш, знаючи з свого давнїйшого досьвіду, мав не найлїпшу славу; при тім був зарозумілий на свою красоту, любив убирати ся і не оказував нї вітцеви нї матери належного пошаня.

(Дальше буде).

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всі дневники по цінах оригінальних.

Апарати фотографічні

Прибори для фотографів так фахових як аматорів

Репродукциї найкрасших образів і діл штуки, рами, листви до рам, і т. п. предмети продає найдешевше найбільший фабричний склад апаратів і приборів фотографічних.

Львів, **ЛЮДВИК ФАЙҐЛЬ** Пасаж Гавсмана 8.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем.— Збірники на воду. — Комплетні уряджєня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера